

A HADTÁPBIZTOSÍTÁS ELMÉLETE

Gondolatok az MN hadtáp szervezeti fejlődésének tapasztalatai és további fejlesztésének feladatairól

Szórádi Zoltán vezérőrnagy

A Magyar Néphadsereg hadtápjá mai struktúrájához közelítő szervezete 1949 októberében jött létre, igazodva a szovjet hadsereg hadtápjá akkori szervezeti felépítéséhez az egység-hadtáptól a Honvédelmi Minisztériumig.

Lényegesebb szervezeti korrekcióként nevezhető meg az MN hadtáp megalakulásától napjainkig:

- az üzemanyag, majd a repülő és rakéta-hajtóanyagok ellátási felelősségének átvétele és az MN hadtáp minden tagozatában az MN üzemanyag-szolgálat létrehozása az 1957-1960-as években;
- a Magyar Néphadsereg közlekedési szolgálata vezérkari alárendeltségének megszűnése és integrálása a Magyar Néphadsereg hadtápjában az 1960-as években;
- a hadsereg, seregest tagozatokban egységes hadtápszervezetek megjelenése és kiépülése az 1960-1970-es években;
- a Magyar Néphadsereg központhadtáp tábori szervezeteinek létrehozása és azok fejlődése az 1960-1970-es években;
- az MN hadtáp középírányító szervezeteinek - ellátó központok, SZÜI, KSZFI, központi „M” törzs - kialakítása a minisztériumi szintű hadtápszervek egyidejű jelentős csökkentésével, és az operatív gazdasági és irányítási feladatok jelentős részének végrehajtói szintekre való átcsoportosítása az 1970-es években;
- az MN beruházási és elhelyezési főnökség kivalása az MN hadtápból és önálló szervezetként való működése 1976-tól;
- HM és közvetlen szervei létszámának csökkentése, az MN tábori hadtáp - mint vezetési lépcső kiiktatása - és a tábori szervezeteinek HM hadtápfőnökségi szervek alá való rendelése;
- csapatszámviteli rendszer elektromechanikus, majd kiselektronikus eszközökre való áttelepítése a csapathadtáp szervezeteiben, majd gépi adatfeldolgozás elemeinek megjelenése az MN hadtáp minden tagozatában a 80-as években;
- a hadtáptechnika javításának integrálása a kialakult egységes technikai szolgálat javítási rendszerében, anyagában - 1985-ben.

Nem tekintem feladatommak történelmi áttekintést adni az MN hadtápjá 37 éves szervezeti fejlődéséről, már csak azért sem, mert napjainkban folyik a Magyar Néphadsereg négy évtizedet felölelő történelme tudományos igényű feldolgozása és kiadásra való előkészítése. Ennek részeként feldolgozásra kerül a Magyar Néphadsereg hadtápjának története is.

A szervezeti fejlődés főbb állomásait,összerevőit azért soroltam fel, mert ezek a változások nem véletlenül következtek be, hanem szervezetszervezésben a Magyar Néphadsereg szervezeti fejlődésével, a népgazdaságban bekövetkezett változásokkal, az MN-ben és a szövetséges

hadseregekben ez irányban végzett tudományos – kutató munka következtetéseinek gyakorlati életbe való átültetésével. *Ugyanakkor a szervezeti korrekciók vázlatos áttekintése alkalmat ad a szerzőnek, hogy e tárgyban szerzett tapasztalatait összefoglalóan kifejtse és a jövőbeni fejlesztés elvi, elméleti és gyakorlati kérdéseit néhány gondolatban felvesse.*

Az 1940-es évek végén az MN lényegében három haderőnemmel rendelkezett, úgymint a szárazföldi csapatok, a légierő és a honi légvédelem. Ez a haderőnemi felállítás 1956 őszétől a mai haderőnemi struktúrának megfelelően kettőre csökkent, *miután a légierő és a honi légvédelem szervezeti integrálásra került.* A hadtáp számára is jelentős változások hordozójának bizonyult az összefegyvernemi hadsereg 1961. évi szervezeti beléptetése és a hátszázvédelmi csapatok 1973. évi egy seregtestbe való integrálása.

Mint ismeretes, fokozatosan létrejöttek és kiépültek azon központhadtáp – főleg tábori típusú – szervezetek is, melyek a VSZ-en belül vállalt kötelezettségeinknek megfelelően egyre inkább alkalmassá váltak az EFE-nek átalárendelendő elvonuló csapatok nemzeti erőforrásokból – saját tábori hadtápszervek útján – való ellátására front hadműveleti mélységig. Ezen alárendeltségű hadtápszervek kellő szervezeti rugalmassággal rendelkeznek ahhoz, hogy a koalíciós front hadműveleti hadtápbiztosítását a front egységes hadtápbiztosítási terve alapján megbízhatóan ellássák és képességük határain belül kellő segítséget adjanak az irányunkban (területünkön) feladatokat megoldó más nemzetiségű katonai szervezeteknek is.

Az így kialakult szervezetek felépítésük, a VSZ-en belüli egységes követelmények szerinti felkészítésük és az ellátandó csapatokéval közel azonos készenlétüknél fogva jól illeszthetők a koalíciós front hadsereg hadtápjába háborús felépítéséhez. Hadtápszervezeteink kapacitása és egyéb képességei általában azonosak a koalíciós partnereink hasonló rendeltetésű szervezeteik kapacitásával és egyéb képességeivel, sőt némely szervezeteink e vonatkozásában azokat meg is haladják.

Hadtápszerveink csapatszinttől az MN hadtáp felső szintjéig bezárólag alkalmasak a helyi, területi és országos népgazdasági szervekkel és szervezetekkel a hadtápellátás valamennyi területén tartalmas, jól működő gazdasági kapcsolatok kiépítésére és folyamatos fenntartására, realizálására.

Az előzmények feltárását, összegező megítélését követően vezetési szintenként, haderőnemenként – a hadtáp aspektusából megközelítve – e cikkben kísérletet teszünk a szervezetek működési tapasztalatainak, és az állam célszerűnek tekintendő szervezeti fejlesztés fő irányainak megfogalmazására a teljesség igénye nélkül.

Sorrendben az elvi megközelítés kívánkozik a téma elejére. Eddigi felkészítési, működési tapasztalatok összességében azt igazolják, hogy hadtápszerveink átgondolt hazai és nemzetközi tapasztalatokat jól érvényesítő és tudományos igénytel tisztázott elvek alapján alakultak ki és formálódtak az évek során. *Érvényre jutottak és jutnak azon alapvető elvek, melyek szerint:*

- a hadtáp szervezete, feltöltöttsége, készenléte legyen azonos az ellátandó katonai szervezet részére meghatározott készenléti idővel;

- azonos katonai szervezetek hadtápszervezete legyen az MN-ben azonos, sőt hadseregszintig bezárólag a szövetséges csapatok hadtápjával egyező;

- a hadtápszervek és szervezetek is legyenek oly mértékben irány vagy feladat szerint oszthatók, megerősíthetők, hogy az igazodjon a feladatát megoldó katonai szervezet tagozódásához szélességben és mélységben, ugyanakkor vállalni tudja a közös feladatok megoldásához rövid időre, vagy tartósan átalárendelt, megerősítésül kapott katonai szervezetek hadtápellátását azon anyagfajtákkal és szolgáltatásokkal, melyeket az előljáró meghatároz;

- képes legyen fogadni, tárolni, kezelni, szállítani olyan mennyiségű és minőségű mindenfajta anyagfeleséget, mely igazodik az alapfeladatot végrehajtók folyamatos hadtápbiztosításának realizálásához;

- struktúrája, eszközszerkezete tegye lehetővé az ellátandó kötelékkel való együtt mozgást mindenféle terep és időjárási viszonyok között;

- szervezete, teljesítőképessége ne gátolja, hanem segítse elő az alapfeladatot megoldó katonai szervezet intenzív, manőverező tevékenységét a harcmód és alkalmazás minden formájában;

- legyen képes megőrizni saját élet- és működőképességét;
- mozgósítás esetén megalakuló szervei, szervezetei épüljenek rá a békében is azonos, vagy hasonló feladatot megoldó és az alapszervezők helyi feltöltését biztosító polgári szervezetekre;
- a népgazdasággal párhuzamosan ne kerüljenek békeidőben olyan hadtápbintézetek létrehozásra, amelyet polgári szervezetek is kettős rendeltetéssel kielégítően elláthatnának (kórházak, javító és más helyreállító, szolgáltató intézetek, szervezetek);
- a létrehozott hadtápszervek, szervezetek igazodjanak a haderőnemi, fegyvernemi, hátrországi szervezetek alaptevékenységéhez, egészüljenek ki a szervezetek sajátos működésének megbízható hadtápbiztosítását realizálni képes szervezeti elemekkel, eszközökkel;
- az adott katonai szervezet feladat, szervezeti, eszközbeli változásait azonos ütemben a hadtápszerveknél és -szervezeteknél is az új feladat, tevékenység befogadását eredményező változások kövessék;
- a béke szervezet a helyi működési feladatok igénye szerint térjen el a háborús szervezettől, nem veszélyeztetve a háborús szervezetre és működésre előírt normaidők, követelmények betartását;
- ne kísérletezzünk szervezeti vonatkozásban ott, ahol kész tapasztalatokkal igazolt szervezeti megoldásokat átvehetünk, ugyanakkor ne korlátozzuk magunkat (felső szinten, hátrországi szervezeteknél stb.) más szövetségesek által hozott szervezeti döntésekkel, ha azok a mi hadseregbeli, népgazdasági, sajátos hadszíntéri viszonyaink közepette, más, számunkra előnyösebb szervekkel és szervezetekkel megoldhatók.

A felsoroltak, szövetségeseink és saját szervezési tapasztalataink birtokában fogalmazódtak meg és jutottak, illetve jutnak alapvetően érvényre a Magyar Néphadsereg hadtápjá szervezeti fejlesztésében.

A korunkra jellemző felgyorsult tudományos technikai fejlődés és annak eredményeit realizáló haditechnikai fejlesztés önmagában is időről időre igényli az új lehetőségeket biztosító, új haditechnikai eszközök hatékony alkalmazását lehetővé tevő strukturális, szervezeti módosításokat, sőt új szervezeti elvek kikísérletezését és beépítését a hadsereg szervezetébe általában, konkrétan a Magyar Néphadsereg hadtápjá szervezetébe is.

Így került, illetve kerül napirendre napjainkban is a közeli években:

- a zászlóaljhadtápok szervezeti megerősítése a gépesített lövészcapatoknál. Erős zászlóalj tüzérség megjelenése; nagy hajtóanyag fogyasztású eszközök megjelenése az újonnan rendszerbe állított harci technika révén; fokozódó igény e zászlóaljok önálló feladatra, irányokba való alkalmazására. Mint következmény, számunkra úgy jelentkezik, hogy tovább nő a zászlóalj szinten megemelendő anyagkészlet; fokozódik a mennyiségi igény az elhasznált rakéták, lőszer, üzem- és hajtóanyagok gyors, technikába való feltöltése iránt, újszerűen oldandó meg a harctéri sérültek mentesítése, összegyűjtése és evakuálása. Megítélésünk szerint e feladatra a zászlóaljhadtápot szervezeti és technikai kiegészítés mellett az új követelmények megbízható szervezése, irányítása érdekében tisztí beosztású pk. h. jogkörű z. htpf. kell hogy vezesse többcsatornás összeköttetéssel rendelkezve a századok és az ezred (dandár) ellátópont, illetve HVP irányába;
- ezred (dandár) szervezeteknél értelemszerűen tovább nőnek a megemelendő és napi feltöltéshez szükséges készletek, valamint a megemelésközhöz szükséges szállítótér.

A napi felhasználás növekedése, új csomagolási módok és eszközök kikényszerítik a gépi rakodás elemeinek megjelentetését az ezred (dandár) hadtápokban, eszközeiben és kapacitásában bővíteni kell az üzemanyag és kenőanyag szállítási és feltöltési kapacitását. Szervezeti és technikai bővítést tesz szükségessé az új szervezésű gépesített lövész- és harcocsidandárok növekvő létszáma és páncélozott eszközeiből a sérültek mentése, összegyűjtése, ellátása és evakuálása;

- összefegyvernemi (hk.) ho. és hdt. szervezeteiben növekvő mértékben szervezetenként is beépül a csapatlégierő. Értelemszerűen a hadosztály, hadtest hadtáptagozatok kiegészülnek a speciális feladatokra szervezett repülő hadtápjá szervezeti elemekkel, az ellátó zászlóalj készletében meg kell jelentetni néhány repülőhadtápjá szakanyagot, mindenképp repülő hajtóanyagot;

- az összfegyvernemi hadsereg szervezete évről évre sokszínűbbé válik - eszköztára nagyhatású eszközökkel bővül - szervezete is kiegészül, átrendeződik. *E változások hadtápszervekre és szervezetre vonatkozó konzekvenciáit az elmúlt években részben már levontuk, de a következmények teljes körű érvényesítése még az előttünk levő fejlesztési időszakok feladata. Ilyenek:*

1. A repülőhadtáp szakirányítói szervezeti elemének megjelenítése a hadseregtörzsben a REF, vagy a HDS PK HTPH közvetlen alárendeltségében. Célsezerűbb változatnak tűnik, ha a speciális repülőhadtáp mint szervezeti elem a HDS REF alárendeltségében jelenik meg.

2. Bővíteni az ellátó dandár kapacitását a megemelendő készlet növekedésének arányában.

3. Az egyre növekvő csapatrepülőök megbízható ellátása érdekében e feladatra önálló ellátó szállító század (zászlóalj) szervezése szükséges, nem feltétlenül az ellátó dandár szervezetébe építve.

4. Önálló zászlóaljtól HDS HVP-ig fokozatosan kiépíteni a tábori gépi adatfeldolgozó rendszert és összekötni a gyors adattovábbító távközlő rendszerrel, s egyidejűleg megoldani több csatornán a titkosított hírváltás lehetőségét dandár szintig és a HDS PK HTPH-nek közvetlenül alárendelt minden önálló hadtápszervvel (ellátó dandár és egészségügyi dandár vonatkozásában egyidejűleg két irányban is).

A korszerű hadműveletek megvívása feltételezi azok lefolyásának intenzitását. *Támadó hadműveletnél:* a gyors térnyerést, az elfoglalt területen a diverziós tevékenységet; házagokban, áttört védelmi szakaszokon nagy mozgékonyt, több napig gyakorlatilag önellátásra kényszerülő ezred (dandár), hadosztály méretű harcászati, hadműveleti manővercsoportok harcba-, ütközetbe vetését; mélységi tartalékok második lépcsők gyors előrevonását és menetből történő ütközetbe vetését megőrizve harcképességüket az egyre hatékonyabb eszközökkel bíró légi támadóeszközök ellenük való alkalmazásának viszonyai között is. Értelemszerűen a felsoroltak vonatkoznak a hadműveleti területen feladatot megoldó csapat, hadműveleti sőt központi tábori hadtápszervek szervezeteinek alkalmazására a harc, hadművelet minden változatában. Ezért vetődik fel egyre sürgetőbben ezen szervek olyan irányú fejlesztése, amely a jelenleginél megbízhatóbb szervezeti feltételeket hoz létre minden hadtáptagozatban a változó követelményekhez való igazodásban. *Ilyenek:*

1. Lőszer és más szilárd anyagok komplettálása, gyűjtő csomagolása, lehetőség szerinti konténerizálása, gépesített rakodása, átrakása, ideiglenes konténerben való tárolása az ellátás minden tagozatában. Ehhez szükséges gépi eszközrendszer, felszerelés és gyakorlati ellátás ilyen módon való előkészítése a harc megvívása szempontjából kiemelten fontos és tömegesen felhasználásra kerülő különféle anyagainknál tovább nem halasztható feladat. Idetartozónak itélem a harc- és gépjárművek gyors feltöltő rendszereinek - végsősoron zászlóaljig bezárólag - teljes körű beépítését a hadtáp minden tagozatába.

2. A hadműveleti területen működő minden hadtáp csapat és intézet - a harc és hadművelet megvívásának időszakában különösen - előre előkészített, vagy spontán előforduló földi diverzióknak, támadásnak és a hadtápterület teljes mélységében légi csapásnak van kitéve települési helyein és menetben egyaránt. Ez a körülmény a hadtápbiztosítás megbízhatóságát erősen veszélyezteti, esetenként nehezen pótolható veszteségekhez vezethet. Sajnos, a ma is folyó helyi háborúk is ezeket igazolják. Ezért ma már kevés néhány alegység ideiglenes megbízása hadtáp őrzésvédelmi feladatokkal. Új elemekként racionális nagyságban, fontossági sorrendben be kell építeni az adódó feladatoknak megfelelő őr- és rakodó alegységeket, egységeket páncceltörő és közvetlen légvédelmet biztosító harci technikával.

A honi légvédelmi repülőök, csapatrepülőök hadtápjára a szárazföldi csapatokénál kisebb mértékű, de az adott fegyvernemi csapatok hadtápbiztosítása szempontjából fontos szervezeti kiegészítése - a csapatrepülő hadtáp átszervezése - döntésre és megoldásra váró kérdéssé vált. A szervezeti fejlesztés főbb motívumai és irányai:

1. A honi légvédelmi rakétacsapatok htp. szervezete kialakulhatnak tekinthető, a közeli években jelentős szervezeti fejlesztést nem igényel.

2. A honi vadászpilóta csapatok technikai korszerűsítésének folytatása mellett meg kell jelentetni ezred szinten a hadműveleti repülőterekről való működés jelenleginél fejlettebb eszközrendszerét, és a harc megvívása szempontjából elsődlegesen szükséges anyagkészletek e repülőtereken való megbízható tárolását, továbbá a hadműveleti repülőter gyors működőképességét biztosító ellátó, kiszolgáló állományt és eszközöket.

3. A honi rádiótechnikai csapatok hatátpja mindenképpen szervezetenként is fejlesztést igényel. A terepkövető rendszerrel felszerelt repülőgépek megjelenése (Tornádó), terepkövető berendezéssel felszerelt földi, légi és tengeri bázisú szárnyasrakéták tömeges elterjedése még hagyományos töltetek, harcifejek esetén is elkerülhetetlenné teszi a végrehajtó felderítő rádiótechnikai századok számának, harci eszközeinek további növelését, továbbá eszközeik egy részének rejtett állásokba való kitelepítését. E nagyszámú alegységeket olyan honi rádiótechnikai zászlóaljok vezetik, melyek kiépített hadtáptagozattal nem rendelkeznek, alegységeiktől jelentős távolságra települnek.

Gyakorlataink viszonylag egyszerű feltételek esetén is igazolják, hogy a honi rádiótechnikai zászlóalj tagozat hatátpjának szervezeti kiépítése tovább - súlyos következmények vállalása nélkül - nem halasztható. Némi szervezeti kiegészítést igényel a honi rádiótechnikai dandár törzs is.

4. A csapatrepülőök hatátpja jelenlegi szervezetét a korrekció már nem képes az elvárások szintjére emelni. Itt már az átszervezés igénye és realizálása jelenthet megoldást, összhangban a szárazföldi csapatok strukturális átszervezésével.

Az előttünk álló fejlesztési időszak kiemelt szervezeti fejlesztési feladata az úgynevezett „had-sereg pilóta” szakfegyvernem szervezeti megjelentetése az összefegyvernemi hadsereg, hadosztály (hadtest) szerves részeként.

A merevszárnyú és részben a forgószárnyas repülőök többségében településükhöz előzetesen előkészített és berendezett leszállótereket, repülőtereket igényelnek, a működés és harctevékeny-ség során többségében speciális repülő anyagféleségeket használnak fel, földi járműveik egy része viszont és az állományuk ellátása sajátos fegyvernemi igényeik mellett, általános rendeltetésű hadtápanyagokat is felhasználnak.

5. A hadseregrepülőök hatátpbiztosításának szervezeti megoldása alapvetően függvénye azon döntéseknek, melyek hadosztály (hadtest) és hadsereg közvetlen szervezetek hovatartozásáról, önállóról, vagy utalt ellátásban való működésükre vonatkozik.

Szervezeti vonatkozásban véleményem szerint a mai méretek és a legkedvezőbb felhasználási lehetőségek megteremtése érdekében:

1. Hadosztály (hadtest) szervezetében meg kell jelentetni a feladat igényelte összetételben és szervezeti nagyságrendben:

a) A hadosztály (hadtest) repülőfőnökséget a szak- és harcirányítás, a repülő-műszaki, a repülő-technikai és a repülőter biztosítási feladatok sajátos ismereteket, eszközöket igénylő tervezési, szervezési, irányítási és ellenőrzési feladatainak ellátására.

b) Létre kell hozni hadosztály (hadtest) közvetlen önálló szervezetként a hadosztály (hadtest) önálló repülő osztagot, mely szervezetenként egyesíti magába: a repülőgép- (helikopter-) vezető és más fedélzeti állományt és a légi, illetve repülő harcirányítás személyi állományát és harci technikai eszközeit; a repülő műszaki századot, mely magában foglalja a repülőszervezetek közvetlen kiszolgálását, helyi javítását, a repülő-műszaki előkészítés és hazai anyagokkal való feltöltés állományát és az általánostól eltérő eszközeit; az ellátó - kiszolgáló századot, mely magában foglalja a hadtápj és egészségügy ellátás, a repülőter berendezés és karbantartás személyi állományát, anyag- és eszközrendszerét; önálló FRISZ (rádiótechnikai) és híradó szakaszt a repülőter fénytechnika, a légi és földi híradás biztosítást végző állománnyal, anyaggal és speciális híradó eszközökkel.

c) A szervezeti fejlesztés későbbi időszakában ezred- (dandár-) szinten rendelkezni kell a repülő harcirányító csoporton kívül néhány szervezetszerű repülőszervezetek fogadását (egyedi vagy rajkötélek nagyságrendben) biztosítani képes repülő kiszolgáló, híradó, fénytechnikai eszköz-

zel és azok szakszerű működtetését végző speciális felkészültségű állománnyal a közvetlen híradó-, vagy rendészeti – komendánsalegység szervezetébe beépítve.

2. Az újszervezetű összefegyvernemi hadtestek megjelenése az ezredfordulóig szervezetenleg kiegészülnek saját alárendeltségű harci helikopteregységgel, mely vélhetően magában foglalja majd a működéséhez szükséges biztosító, kiszolgáló állományt, anyagokat és eszközöket is. Ez esetben már az elvégzendő feladatok igényt támasztanak a speciálisan repülőterépítő feladatra szervezett, önálló műszaki század vagy zászlóalj szervezésére és hadtest közvetlen repülő műszaki szervezet létrehozására és működtetésére. Ilyen helyzetben önálló repülő ellátó-szállító század (zászlóalj)-ot kell megjelentetni a hadtest ellátó ezred (dandár) szervezetében is.

3. Napjaink aktuális, s egyben legbonyolultabbnak tűnő feladata a hadseregközvetlen légi erő megjelenése, s ennek szervezeti megoldása. Azon hadseregekben, ahol a légi erő mint haderőnem is létezik, a hadseregrepülő beépítése az összefegyvernemi hadsereg szervezetébe viszonylag egyszerű séma szerint oldódik meg. Saját helyzetünket nagymértékben bonyolítja, hogy az uralkodó felfogásunk szerint ma az összefegyvernemi hadsereg hadrendjébe van sorolva a csata- és felderítő-repülők, és a pilóta nélküli repülő felderítő-alegységek (-egységek) is.

Véleményem szerint alkalmazási szempontból ez a változat nem elég hatékony, szervezeti vonatkozásban rendszert bontó, repülőterei és repülőtechnikai ellátás szempontjából nem eléggé megbízható. Háborús időszakra a csata-repülő és repülő felderítőegységet célszerű átalárendelni a front légi erő állományába a hadtápbiztosításra vonatkozó alábbi követelményekkel:

1. Ezen repülőegységek hadtápját a szövetségi szervezeti séma szerint kell kialakítani (ÖREMŰZ) és átalárendelni a repülőegységekkel együtt a frontnak.

2. Igény szerint a repülőterei biztosítást, fény, rádiótechnikai és repülő híradó egységeket, alegységeket VSZ szervezeti séma szerint már békében létrehozni és háborús alkalmazáskor a harci egységekkel együtt a frontnak átalárendelni.

3. Az MN központhadtáp e feladatok végzésére kialakított ellátó-, szállító-, egészségügyi erőiből a front repülőhadtápot a feladat nagyságrendjéhez igazodó mértékben átalárendeléssel célszerű megerősíteni.

Ha továbbra is ragaszkodunk azon felfogáshoz, hogy a csata- és felderítőrepülőket az összefegyvernemi hadsereg hadrendjébe építsük be, úgy elkerülhetetlennek tűnik szervezési vonatkozásban az alábbi lépések megtétele:

1. A felsorolt repülőegységek olyan szervezetben való létrehozása, amely megfelel egyrészt a légi erő manőverező (repülőterei) követelményeknek, másrészt pedig az egyidejűleg két repülőteréről történő működés feltételeinek anyagi, technikai és létszám követelményeivel.

2. Az összefegyvernemi hadsereg hadrendjében megjelentetni 1-2 önálló repülőterépítő zászlóaljat, századot a tábori repülőterépítés bonyolult technikájával és sajátos anyag- és eszközrendszerével.

3. Egyidejűleg két repülőter berendezésére, működtetésére alkalmas repülőbiztosító egység, alegység szervezése és megjelentetése a hadsereg hadrendjében.

4. A hadsereg repülőfőnökséget meg kell erősíteni, beleértve a repülő hadtápbiztosítás tervezésére, szervezésére, irányítására hivatott szervezettel is.

5. A hadsereg és a központhadtáp tábori szervezeteit kiegészítés, átszervezés útján lehet képessé tenni a repülőerők megbízható hadtápbiztosítás szervezeti, anyagi, technikai eszközrendszerével és állományával.

A szervezeti fejlesztés szempontjából sem haszontalan a CSRP béke és háborús helyének, szerepének, általa megoldandó feladatok tükrében a parancsnokság és közvetlenjei szervezetének elemzése és a bővülő új feladatokhoz való szervezeti korrekciók időszzerű végrehajtása.

Sorrendet tartva néhány felvetés ide kívánczik, az úgynevezett nem elvonuló „bátországi” katonai szervezetek, az előzőeknél kevésbé kimunkált szervezeti megoldás nagyléptékű elemzése és megoldási változatok felvázolása. Sajnos a magyar katonai irodalom e kérdéskörrel eddig eléggé

szűkkeblűen foglalkozott. Az első megközelítés szerint csak az lehet, hogy jelentőségének megfelelően értékünk olyan objektíve meglevő feltételeket és körülményeket, mint:

- az MN egésze a Délnyugati hadszíntér északi sávhatárában a hadászati első lépcső részét képezi, a légi és földi harcérintkezés peremvonala;
- az MNK-tól lényegesen kiterjedtebb területű országok egész sora sem számolhat - területi mélységénél fogva - azzal, hogy a harcéri eszközök (hadászati eszközök nélkül) a területük mélységében mint hadszínteret csapásaik valamilyen formájának számukra fontos objektumok ne legyenek kitéve, ismerve a már rendszerben levő harcászati, hadművelleti csapásmérő eszközök ma is meglevő képességeit.

Valójában a mi esetünkben a hátszagról formailag csak úgy beszélhetünk, hogy mindig az ország területének teljes mélységét - a veszélyeztetettségben differenciáltan - egyben potenciális hadszíntérnek is tekintjük.

Az előzőekből számolva, mint logikus következmény fogalmazódik meg:

1. A hátszágának nevezett csapatokat, intézeteket, szerveket képessé kell tenni ésszerű mértékben önvédelmi harc megvívására.

2. Különböző veszélyekről való riasztásuk (riaszthatóságuk) követelményeikben és esetleges következményeikben nem lehetnek kedvezőtlenebbek az elvonuló csapatokénál.

3. Többségében stacionárisan telepített intézeteknek is rendelkezni kell a mobilitás egy meghatározott lehetőségével, hogy szükség szerint állományuk és fontos anyagaik egy részét veszélyeztetett zónákból időben kivonják, vagy kényszerű területfeladás esetén a mögöttes területre visszavonuljanak. Esetenként sor kerülhet a helyi területvédelmi és karhatalmi erők ezen szervek részéről való megerősítésére, őket is fenyegető diverziós cselekmények elhárítására.

4. Hagyományos fegyverek alkalmazásával vívott európai fegyveres küzdelem esetén - nem kizárva a harcászati és hadművelleti tömegpusztító fegyverek alkalmazásának lehetőségét sem - e szervek, intézetek, csapatok állományát, az általuk kezelt eszközöket, anyagokat védeni szükséges szervezési, műszaki előkészített megoldások révén is. *Ilyenek lehetnek:*

a) Háborús termelés, felhasználás és alapvető lakossági szükségletek kielégítését szolgáló állomány, anyagok, eszközök műszakilag védett elhelyezése, tárolása a ma meglevő és kielégítő védettséget biztosító, e célra létesített óvóhelyeken, védett tárolókban.

b) Felkutatni és felhasználni az ország területén már nem működő, de a fenti célra egyenesen, vagy kisebb-nagyobb átalakítások révén, alkalmassá tehető bányákat, barlangokat, szilárd építmények alagsorait stb., melynek elfogadható kompromisszumokkal alkalmasak lehetnek a személyi állomány, illetve anyagi-technikai eszközök védelmére.

c) Már békében - gazdasági lehetőségeink arányában - döntően a PVOP, hadseregen belül a felsőszintű gazdálkodó szervek és a vezérkar követelményei és közreműködése révén, helyi és központi erőkkel folyamatosan folytatni kell a meglevő objektumaink, létesítményeink fejlesztését a csapás elleni védelem követelményei szerint is. Előkészített tervekkel kell rendelkezni minden katonai szervezetnél, hogy a háborús feszültség időszakában milyen pótiólagos erőfeszítéseket tesz objektuma, szervezete műszaki védőképességének növelése érdekében.

5. A hátszági csapatok megbízható hadtápellátása érdekében előbb-utóbb meg kell jeleníteni a megyei vagy regionális ellátó decentrumokat.

Abból kiindulva, hogy a csapás elleni védelemre műszaki megoldások útján való felkészülés a mi viszonyaink között anyagi lehetőségeink által is behatárolt, fontos helyet kell, hogy kapjon terveinkben a szervezés révén növelhető csapás elleni védelem megtervezése és szükséges mértékű békeidejű előkészítése. Egyszerűen arról van szó, hogy az ellenség terveiben a célkiválasztásban úgy katonai, mint polgári lehetséges célpontok esetében prioritások érvényesülnek most és a jövőben is. Az ellenség által felderített és bemért polgári és katonai szempontok sorsolásra kerülnek a „legnagyobb előny” elérése lehetősége alapján. Az elsődlegesség nem mindig azonos a nagy mérettel, kapacitásokkal, sokkal inkább az adott objektum, intézet egyedi polgári és katonai értéké-

vel. Pl.: az adott objektumnak nincs dublőrje, kiemelten fontos haditermelést, szolgáltatást folytat, az adott objektum működésének egyes elemei kiesése esetén rész, regionális, országos rendszerek működése bémul meg ideiglenesen, vagy tartósan (vasúti, közúti csomópontok, energiaszolgáltató rendszerek fontos elemei stb.). Területrészek és útszakaszok közelében levő, kevésbé fontos objektumokat közvetve érhet csapás azáltal, hogy közelükben ideiglenesen fontos katonai csapatrészek helyezkednek el, vagy vannak mozgásban, esetleg azáltal is, hogy a légvédelem által lelőtt légi támadóeszközök harci töltete véletlen folytán az adott objektum közelében működésbe lép.

Szervezési lépéseinket úgy kell megtervezni és előkészíteni, hogy azokat jelle. parancsra szervezeten. a feladítás lebetőségét mérséklendő módon, időben végrehajthassuk. Ilyenek lehetnek:

1. A személyi állomány, eszközök és anyagok helyi széttelepítése a működést lényegesen nem befolyásoló módon, megőrizve a legfontosabb kapacitásbeli mutatókat.

2. Fontos, nehezen pótolható eszközöket, anyagokat ne tároljunk csak egy bázison.

3. Készleteink egy részét lehetőség szerint mobil eszközökön – gépkocsi, vasúti kocsi, hajó – tároljuk. E célra jól felhasználható, folyékony anyagok esetében, az országos csővezeték rendszer adott esetben fel nem használt része is.

4. A hátszági intézeteknek, csapatoknak, szerveknek legyen sajátos, feladataihoz igazodó polgári védelmi terve és az abban foglaltak végrehajtásához szükséges tartalék eszközök és anyagok, különös tekintettel a kielégítő kapacitású szükségáramforrásokra, védett víznyerő helyekre, védő- és mentesítő eszközökre, a riasztás hatékony és dublázott eszközeire, óvóhelyekre stb.

A hátszági szervezetek előzőekben felsorolt szervezeti következményeket is hordozó feladatok, tennivalók értelemszerűen vonatkoznak az MN hadtáp honi területén elvonulásra nem tervezett minden szervezeti elemére is.

A nemzeti fejlesztés tárgyalása nem kerülheti meg a HM hadtápszervek és a közvetlen alárendeltjei e témához kapcsolódó helyzetmegítélését és a nemzeti fejlesztés kirajzolódó irányainak felvázolását. Az 1949 októberét követő években kialakult hadtáp szervezeti struktúra napjainkban is folyamosan korszerűsödik. Ennek következtében ma alsóbb tagozatokhoz viszonyítva szervezeti vonatkozásban a központ-hadtáp előnyösebb helyzetben van, korábbi gondjai enyhültek, különösen tábori szervezeteink – a központ-hadtáp – VSZ viszonylatban is korszerűnek tekinthető. Az új és módosított szervezetek korszerűsítését az 1985. évben lefolytatott, mértékben és mennyiségben is jelentős központ-hadtáp gyakorlatok, a felkészítés és az ellenőrzés más formái is döntő mértékben pozitív módon igazolták. Itt tehát jelentősek eredményeink, de bőven maradtak megoldásra váró feladatok is. A teljesség igénye nélkül néhányat itt is számbavennék:

1. A Hadtápfőnökség törzse az előző tervidőszakban végrehajtott létszámcsökkentést követően – az állandó harcckészültség időszakában – jelenlegi felállásban alapvetően alkalmas tervezni, szervezni, irányítani, ellenőrizni és jogosítványai keretében szabályozni az MN hadtáp fejlesztését, béke és háborús működését (és kérdéskörrel összefüggő szabályozási tevékenységre). Egységes elgondolás és tervek alapján képes összefogni és vezetni az MN Hadtápfőnökség szervezetébe tartozó szolgálatfőnökségek tevékenységét, a ráruházott felelősség és jogkörök keretein belül, továbbá munka és együttműködési kapcsolatot fenntartani a vezérkarral és a többi HM-szervekkel, más minisztériumokkal, hivatalokkal és gazdasági szervezetekkel. Megfelelő feltételekkel rendelkezik más fegyveres szervezetekkel való együttműködésre, a védelemmel összefüggő kérdésekben a munkakapcsolatok folyamatos építésére, fenntartására; munka- és együttműködési kapcsolat fenntartására az EFE, a DHDSCS hadtápszerveivel, a szövetséges és baráti hadseregek hadtápszerveivel a közös feladatok megoldása érdekében, illetve a vezérkar által meghatározott hatáskörökben és irányelvek szerint; képes az MNHF-nek közvetlenül alárendelt végrehajtott hadtápszervek, csapatok, intézetek vezetésére.

2. A hadtáp szakfeladatok végrehajtására rendelt MN hadtáp szolgálatfőnökségek, az MN érdekkü és hatáskörü más szervek és szervezetek mai szervezeti felállásuknak megfelelően feladataik, hatás- és jogkörük, rendelkezésükre bocsátott pénzügyi, anyagi kereteken belül tervezik, szervezik, irányítják: a központ-, és csapathadtáp szervezetek útján realizálják az MN egészségügyi,

közlekedési biztosítását, a néphadsereg üzem- és hajtó-kenőanyagokkal, más speciális folyadékokkal való ellátását, az MN ruházati ellátásokkal és kapcsolódó szolgáltatásokkal összefüggő feladatokat, az MN élelmezési és katonakereskedelmi ellátását, az MN állománya szociális ellátásával, üdültetésével kapcsolatos feladatait.

3. Az MN hadtáp szolgálatfőnökségek és MNHF-közvetlen - MN hatáskörű - szervezetek feladat. *felület-, és hatáskör keretén belül:*

a) Mint MN felsőszintű gazdálkodó szervek ellátják a szervezeti, technikai, anyagi fejlesztés, készletezés, fenntartás, különböző szolgáltatások biztosításával összefüggő feladatokat az MNVK és MNHF tervei, követelményei szerint.

b) Irányítják, végzik a kiképzésből, továbbképzésből, haderőbiztosításból, háborús felkészítésből adódó feladataikat.

c) Rendszerezésre előkészítik, illetve használatbavételi eljárás útján gondoskodnak az MN új hadtáptechnikai és anyagi fejlesztéséről.

d) Beszerzik, tárolják, kezelik az előírt eszköz- és anyagkészleteket. Alárendeltjeik útján békében közvetlenül ellátják szakanyagokkal, szolgáltatásokkal az MN önálló gazdálkodási jogkörrrel felruházott szerveit, csapatait, intézeteit.

e) Fenntartják és realizálják szakellátási kérdésekben az MN-en belül, illetve a társfegyveres erőkkel és testületekkel, más kormányzatszervekkel, hivatalokkal, továbbá termelő-szolgáltató vállalatokkal a nemzetközi katonai szakkérdésekben való együttműködést. A szaktechnikai, anyagi fejlesztés ellátó központok szervezetébe való beépítése - ilyenképpen kétlépcsős irányításukat - az élet nem igazolta. A fejlesztés, adaptálás, kísérletezés felgyorsult és felelős feladata szükségessé teszi mielőbbi szervezeti megerősítésüket és az ellátó központok állománytáblájában közvetlenül elhelyezett élelmezési, ruházati, üzemanyag-, közlekedési szolgálatfőnököknek való alárendeltségben megjeleníteni a fejlesztéssel foglalkozó szervekkel, illetve minőségvizsgáló laboratóriumokat.

Az MNHF-ség mint ágazati szakirányító szervezet funkcióinak, feladatainak nagybani felsorolására azért vállalkoztam a korábban felsorolt tartalommal és részletességgel, hogy a továbbiakban felvetett szervezeti alkalmasság megítélését, a fejlesztés általam helyesnek és szükségesnek vélt irányait és megoldását összevevsem az MN központhadtapra háruló feladatokkal.

E téma tárgyalásánál - már csak terjedelmi okoknál fogva is - az általam aktuálisnak ítélt felvetésekre szorítkozom úgy az elméleti megközelítés, mint a gyakorlati igények megfogalmazása kapcsán. Melyek is ezek?

1. *A hadtápbiztosítás fogalmi értelmezéséből* kivetíthető szervezeti következmények felfogása és gyakorlati realizálása az MN-ben és a szövetséges hadseregekben. Az MN-ben szervezeti vonatkozásban e téma összességében megoldottnak tekinthető, *de egységes felfogásról a szervezeti megoldás helyességével való azonosulásról még ma sem beszélhetünk.* E kérdésben továbbra is több esetben hivatkozás történik más szövetséges hadseregekben realizált - az MN hadtápszervezetétől eltérő - strukturális, szervezeti megoldásokra. Táplálja ezt az a gyakorlat, hogy a VSZ-tagországok minisztériumi szinten kivétel nélkül egymástól eltérő struktúrában szervezték és működtetik központhadtapjukat. Például a szövetséges hadseregek hagyományai, háborús tapasztalatai, a hadsereg méretei és haderőnemi felépítéséből adódóan a minisztériumi és részben a hadművelleti és csapathadtap struktúrák a hagyományos hadtápszolgálathoz tartozónak tekintett egészségügy, közlekedés, üzemanyag-, és hajtóanyag-, élelmezés, ruházat, üdültetés és egyéb szociális ellátás szakellátási főnökségek, ellátási területeken kívül szervesen HM h. hadtápfőnök alárendeltségében, hadtáp szolgálatfőnökségként működtetik.

A technikai szolgálatot, a beruházási és fenntartási szolgálatot, a pénzügyi biztosítás szerveit, a katonai mező- és erdőgazdaságok minisztériumi irányító szervezetét, a katonakereskedelmi szolgálatot békében is működtetik.

A közlekedési szolgálatot minisztériumi rendszerben építési és szállítási feladatok szerint külön önálló főnökségekben tagoltan szervezik és működtetik. A csapatok harcászati, hadművelleti

hadtápfelkészítését a katonai körzetek békében is működő szervei, intézetei és csapatai útján realizálják. Békében is ellátási felelősségi körükbe tartozik a határőrség, munkásőrség (milicia) mindenmű anyagi-technikai és egészségügyi ellátása és részlegesen, vagy teljeskörűen kiépített haderőnemi hadtápokat működtetnek.

Az előzőekben leírtak alapján megállapítható, hogy a VSZ alárendeltségű szervezetek csapat, és hadművelleti hadtáppa egységes szervezeti felépítése mellett – még nagyságrendi azonosság esetén – sincs két olyan VSZ-hadsereg, ahol a minisztériumi hadtáp struktúrája lényegi megoldásaiban megegyezne. A magam részéről e helyzetet nem tartom elfogadhatatlannak, közös feladataink eredményes végrehajtását károsan befolyásoló tényezőnek. E megállapítás azonban nem ment fel azon kötelezettség alól sem minket, sem a szövetséges hadseregek központhadtáppa irányítóit, hogy e téren is a működés tapasztalatait egybevevünk és keressük az adott ország hadserege, a VSZ-be integrált csapatok, hadművelleti és hadászati-hadművelleti seregstetek legmegbízhatóbb minisztériumi szintű tervezésének, szervezésének, realizálásának legjobb megfelelő nemzeti megoldásait.

2. Az MN-ben és a szövetséges hadseregek hadtáppaiban az utóbbi évtizedben felgyorsult az ellátás, kiszolgálás kapacitását nagymértékben növelő hadtáptechnika beáramlása. A folyamatosan növekvő mennyiségi változás, a minőségi változás sürgetően megoldandó határához érkezett úgy a béke ellátást, mint a táborig hadtáptechnikai ellátást illetően. A probléma felismerése, felvetése minden tagország részéről kellő komolysággal megtörtént és a szervezési gyakorlatban is egyre inkább érvényre jut. Csapatszinten e technika működtetését, napi karbantartását az azt működtető hadtáp szolgálati ág személyzete végzi, ezzel erősödik a hadtáp végrehajtott állomány technikai, gyakorlati felkészítése. A hadtáptechnikai eszközöket az MN-ben és néhány más szövetséges hadseregben a strukturálisan különböző mértékben integrált egységes szervezeti felépítésű technikai javító szolgálatok végzik, minimális szervezeti kiegészítéssel és javítóanyag, technológiai leírás részükre való átadásával. A középjavítás béke idején megoszlik általában aszerint, hogy gépjármű-alvázra épített haditechnikai eszközről van szó, vagy ezt nélkülöző sajátos kiszolgáló, technológiai berendezésről. Az első esetben a javításokat a hadosztály (hadtest) vagy területi – e célra már békében is működött – javítóműhelyek (javító zászlóalj) végzik, míg a második esetben a központhadtáp területi ellátó szervezetein belül épültek és épülnek ki szakjavító kapacitások. Speciális, kis létszámú és speciális hozzáértést, javítóanyagot igénylő esetekben a közép- és nagyjavítást is a szakosodott polgári szervezetek végzik szerződéses, vagy kijelöléses gazdasági kapcsolat keretében. Lényegében a nagyjavítás minden eszköz vonatkozásában e célra felkészített javító, gyártó szervezetek által történik.

A hadtáptechnika javítása szervezeti megoldásában az MN-ben és a szövetséges hadseregek hadtáppaiban is közel azonos, az *alábbi elvárásokkal*: a hadosztály (hadtest) raktárak, ellátó szervezetek fődarab cserés módszerrel képesek meglévő kapacitásaikkal 1-2 nap alatt javítható eszközök javítására. A tartósan üzemképtelenné vált, illetve sérülést nem szenvedett eszközök sérült technikai gyűjtőhelyekre összevonásra kerülnek, ahol döntés születik *arra vonatkozóan, hogy*:

a) mely eszközöket szükséges hadsereg, front, központhadtáp vagy polgári javító üzembe helyreállításra elszállítani és mi legyen az elszállítás sorrendje, üteme,

b) a nem javítható eszközök, technikai anyagok a további háborús felhasználás érdekében hogyan hasznosíthatók, beleértve a begyűjtött hadtáptechnika alvázait, speciális felépítményeit és további bontás után felhasználható részegységeit, továbbá a begyűjtött, zsákmányolt eszközök sorsa mi legyen,

c) az adott helyen javításra alkalmasnak ítélt eszközök nagyságrendjéről, összetételéről és használatbavételi fontosságától függően az adott technikai gyűjtőhelyre, táborig javító szervezetek telepítésére, illetve a szakhelyen javítandó, helyreállítandó eszköz evakuálásának rendjére és végrehajtóira vonatkozóan.

Már a II. világháború befejező időszakában is nagy fokú mobilitás, manőverképesség jellemezte a harcoló csapatokat. A hadtáp mobilitása sok esetben a csapatokéhoz képest elmaradt, s így

az egyébként meglévő készleteiket nem tudták időben a harcoló csapatokhoz eljuttatni. Ennek főbb okai voltak:

1. A vasúti szállítás lehetőségeinél nagyobb feladatot kapott az utánszállításban és evakuálásban. Továbbá e feladatának, sem helyreállításának alacsony üteme, sem fontos műtárgyainak rendszeres rombolása miatt óriási teljesítményei mellett sem tudott az elvárások és szükségletek szintjének megfelelni.

2. A közúti szállító egységek objektív okok és tervezési hibák miatt alacsony szinten voltak gépesítve, a szükségletekhez viszonyítva egyszerre kevés mennyiségű anyagot tudtak megemélni. Lényegében hiányzott a közúti helyreállításra hivatott katonai szervezet és a feladatát eredményesen megoldani képes forgalomszabályozó, irányító állomány és technika. A háború első időszakában nem integrálódott a hadtápstruktúrába a közlekedés, szállítás. Integráló szerepét a hadtápbiztosításban nem ismerték fel, voltak a hadtápon kívüli anyagi szolgálatoknál, saját szervezetükben szállítási kapacitás kiépítésére törekvés olyan esetekben is, ha az adott szállító eszköz nem kimondottan speciális - más szállítási feladatra lényeges átalakítás nélkül alkalmatlan - felépítménnyel rendelkezett.

Felfogásom szerint, mint ahogy a katonáknál minden eszköz, anyag személyi málbaként nála van és mindenfajta harci eszközzel és fegyverzettel együtt bordják, szállítják az alapszabvány lőszer-, rakétatartalékokat, ugyanígy természetesnek kell tartani, hogy minden javító szervezet is rendelkezzen részére kialakult és tárolni köteles javítóanyag tartalékhoz saját, szervezetszerű szállítóterrel. Sőt a különböző hadtáptagozatok szállítástechnikáinak egy meghatározott mennyisége ideiglenesen, vagy tartósan is kijelölhető különféle tagozatok javítóanyag raktárához, a javítóanyagok folyamatos utánszállítására. Bár ez elveiben ellentmondani látszik a szállító eszközök központosított felhasználása legfontosabb elveink egyikének, mégis így is cselekedtünk, mert:

1. A különböző harci és technikai eszközök harctéri, helyi javítása és a harc feladatot végrehajtó szervezetekhez történő gyors visszatérítése elsődlegesen fontos katonai érdek.

2. Ezen javítószervek szükséglete, összetétele, kiutalása - általában a harctéri javítás ez irányú szükségleteit - legoperatívabban az egységes technikai szolgálat szervei és szervezetei tudják szervezni és végrehajtani, a hadtáp által kiépített és üzemeltetett közúti, szükség szerint légi szállító eszközök felhasználásával.

3. Mint minden más katonai feladat esetében a szállítások szervezésénél és végrehajtásánál is a főerőkifejtést a harc, hadművelet sikere szempontjából legfontosabb feladatra kell koncentrálni. Ezért a hadtápnak a szállítási ágazat eszközeinek felhasználásával mindenekelőtt a főirányban, elsődleges szállítási feladat megoldása és az ehhez szükséges infrastruktúra kiépítése, működtetése és az ezeken folyó csapat- és anyagmozgás szakszerű, szervezett irányítása képezi fő felelősségét és feladatát.

Az európai háborús térség általában - a nyugati és délnyugati hadszíntér konkrétan is jól kiépített szállítási infrastruktúrával rendelkezik mennyiségi és minőségi vonatkozásban egyaránt. Adott esetben ezek döntő részén különböző intenzitású katonai mozgás, szállítás bonyolódhat. A harcászati, hadműveleti atomfegyverek tömeges jelenléte és esetleges alkalmazása a kiépített alapinfrastruktúrát gyorsan, számunkra igen kedvezőtlenül megbonthatja. De a már ma is létező hagyományos eszközök nagy pontossága, a műtárgyak, fontos objektumok koordinátáinak egyre pontosabb bemérhetősége úgy békében, mint háborúban elkerülhetetlenné teszi a közlekedési szolgálat minden tagozatában olyan javító-helyreállító kapacitás létrehozását háború esetére, mely képes a csapatmozgások és szállítások szempontjából elsődlegesen fontos műtárgyak, csomópontok, útszakaszok gyors helyreállítására, vagy helyettesítésére, esetleg minél rövidebb kitérő útvonalak gyors működtetése útján a kialakult helyzet követelményei szerint. A szervezés felé ez olyan követelményeket támaszt, mint:

1. A közlekedés minden tagozatában már békeidőben szervezetenként kell létrehozni az elkerülhetetlenül szükséges nagyságrendben a javító-, helyreállító kapacitásokat.

2. Beépíteni szükséges e szervezetekbe a helyreállítás gyors végrehajtását biztosító eszközöket, konstrukciókat, anyagokat.

3. A szervezés folyamatosan és mindenkor vegye figyelembe e feladathoz, melyek a nem mozgósítható eszközök, anyagok hadsereg általi beszerzése, készletezése.

4. Országosan és a katonai javító-helyreállító egységeknél legyen nyilvántartva a népgazdaságban használatos és a feladatok megoldására is alkalmas eszközök, szerkezetek és anyagfeleségek, s a várható szükségletnek megfelelő készletezés lehetősége.

5. A szervezeti fejlesztés mindenkor vegye figyelembe a katonai, szövetséges és polgári szállító, helyreállító ágazatok, szolgálatok szoros együttműködése folyamatos helyi, regionális és országos szintű együttműködés létszám és szervezeti igényeit. Ezt azért kell különösen hangsúlyozni, mert honi területen működésük és helyreállításuk döntően nem MN feladat, de fontos népgazdasági és katonai érdek. Továbbá polgári, MN és szövetséges igények egyidejűleg lehetnek jelen és e kapacitások összefogott, egységes elgondolás alapján tervezett és realizált felhasználása járhat együtt a feladat eredményes, időbeni megoldásával.

*

Jelen cikkben felvetett gondolatok az MN hadtáp szervezeti fejlesztéséről azon indítatásból fogalmaztam meg, hogy a rendelkezésünkre bocsátott személyi, anyagi, erőforrások felhasználásához olyan szervezeti kereteket rendelkezzünk, melyek az adott lehetőségeken belül leginkább alkalmasak. Továbbá, hogy a felkészítési, alkalmazási adatok megbízható hadtápbiztosítását szervezeti oldalról garantálni lehessen, figyelembe véve a közeljövő belátható új igényeit, követelményeit.